

СВОВОДА

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage, provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
One year	\$10.00	One year	\$10.00
Six months	5.25	Six months	5.25
Three months	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакції не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.
Адреса: "СВОВОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОНОВНЕ СТВЕРДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ

Звичайно вважається, що курс історії наближується до великої події, яка буде, як війна, визначити наші дні, але й встановлення певних принципів. Курс історії змінився американська Декларація Незалежності, змінивши його й інші великі документи. Четвертий Універсал Української Центральної Ради 1918-го року теж належить до тих документів, що змінюють курс історії. Таких і подібних документів в історії багато і до них долучається також остання спільна декларація президента Айзенгавера і англійського прем'єра Ідена, проголошена 1-го лютого цього року у висліді триденного наради між цими головами урядів двох великодержав, дармащо вона є не так ствердженням, як радше повторенням не раз уже стверджуваних принципів.

У декларації в першу чергу стверджується свідомість, що в цьому році продовжується "вікова боротьба" між світом волі і світом неволі, між тими, які вірять, що "людина має своє походження і долю в Бозі", і тими, які "поводяться за людською так, якби вона була призначена тільки на службу державній машині". "З уваги на наше переконання, що держава повинна існувати для добра людини, а не людини для добра держави, ми підтверджуємо основне право народів мати таку владу, яку вони самі собі виберуть", — сказано в першому розділі цієї декларації, а в другому додано, що це переконання є не тільки теорією і доктриною, але й практикою у внутрішній і закордонній політиці.

Декларація не залишає жадних сумнівів у тому, хто стоїть по вільному, а хто по рабовласницькому бокам барикади. У цій декларації в першу чергу наводяться конкретні факти на те, як вільний світ з Америкою і Англією на чолі здійснює свої принципи, допомагаючи тільки в останніх десятиріччях понад 600 мільйонів людей різних рас і націй захити вільним та незалежним життям, відповідно до власного вибору і давши їм усе можливе для господарського та культурного розвитку. В тому самому часі цілком протилежного характеру розвиток відбувався по совєтському боці барикади, по якому багатьом колись вільним і незалежним націям накиснуло силою совєтське ярмо.

Ці протилежні процеси волі і неволі продовжуються й сьогодні. Тому вільний світ, з одного боку, поробив і робить усе можливе, щоб спільно забезпечити свою волю, а з другого — не думав відступати від здійснення своїх принципів і там, де їх потоптано. При цьому до цієї мети вільний світ змагається "мирними засобами", і ніколи не застосує насильства супроти Совєтського Союзу.

Очевидно, що в цій декларації є завжди потрібні застереження для вільного світу, а також не бракує деякої наївності для тих, що поведуться. Все ж такі ці застереження і наївності притримуються деякими поважними сумнівами. Перше — вільний світ дав Кремлю перевагу тим, що гарантує йому мир, без такої самої гарантії з совєтського боку. Значить, виключно Москві залишається вибір часу і місця на удар і напад, щодо можливості якого, виходило б, захід не має жадних сумнівів. Подруге — чому базую теперішні політики мас бути теперішній стан, створений агресією і насильством? Чому вільний світ не хоче скористатися із свого морального та всякого іншого права на те, щоб поставити імперіалістичний, агресивний Москві вимогу вернутися і обмежитися до своїх етнографічних кордонів? Невідомо бо Богом дане право багатьох націй на самовизначення було заперечено агресією, насильством і розбосом Москви. Як можна "мирні зусилля" протиставити розбосом?

Є ще один пасус у коментованій декларації, який звучить у ній дисонансом, коли мати на увазі ствердження принципів. Чому президент Айзенгавер та прем'єр Іден віддають окрему увагу "десятому великому незалежному націям", які змушені проти їх волі "працювати для звеличання й побільшення совєтської комуністичної держави", маючи на думці, очевидно, тільки європейських т. зв. сателітів? Чому взагалі в американській пресі та в американських офіційних деклараціях ці вперті і послідовні вирівнювання нових совєтських сателітів та вираза дискримінації перших жертв комуністичного режиму — України, Білорусі, Вірменії, Грузії та інших?

"Ми свідомі того..." — починається нова історична декларація голів урядів ЗДА і Британії. Для нас, американських українців та багатьох інших національностей, треба це багато жертвувати і наполегливо працювати, щоб вільний світ усвідомив собі всю правду про Москву та її жертви і щоб ця свідомість публічно ствердилася.

Іван Смолий

ЗРАДА

(Оповідання)

(4)

Грюкнули двері. І тиша. Люба сиділа неспокійно, знову залопочивши очі, наче мертва. Юрійський застиг посеред кімнати. Він дивився на Любу, він хотів, щоб заговорила, але даремно чекав. Якесь чужість, щось десь небажаче було у виразі її обличчя.

— Таке... положення, — зідхнув він. — І хто вдумався, що історія?

— А ти не знаєш? — запитувала Люба, все ще не розплющуючи очей.

— Ні.

— І не догадуєшся?

— Ні. А хіба ти знаєш що?

І що ти саме хочеш сказати? Це ж чиста напасть. Вона має гарну квартиру. Сама медікоз хвалилася. А тепер нахабно посилює її до нас.

— Або сама йде.

— Ти думаєш так? Чого ж ти самий пхатися в спільну квартиру на невідомо? Але це дійсно було б... незручне положення. Промо диво, гляди. Як же зовсім чужа людина має жити з нами?

— Ну, для тебе вона вже не така чужа.

— Люба! Що ти говориш?

— Те, що чула. Сама ж розказувала чужою про щастя працювати з молодим педагогом. Не може джидатися наступної днини, щоб побачити його. А він з такою увагою помагає їй...

— Пожаль! — зойкнув Юрійський.

— Таке положення, а ти повторюєш пусті слова і думаш Бог-зна-що. Ничим я бачила для неї як звичайним завідателем школи. Подумаймо краще, що робити. Тут же вони в спальні.

СОВЕТСЬКА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ЗАХІДНИМИ ОЧИМА

Вільгельм Бентон, колишній сенатор із стеату Коннектикут, видавець славетної "Енциклопедії Брітаніки", відвідав восени минулого року Совєтський Союз і має у Москві зустріч із п'ятьма редакторами "Великої Совєтської Енциклопедії". Це були: теперішній головний редактор Енциклопедії Б. А. Введенський (експерт у радіотехнології і фізиці), його заступник А. А. Звориніс (професор природничих наук), Л. С. Шаумян, журналіст, Віктор, історик і секретар редакції, та Рєвін, колишній адміністратор видавництва "Правди", тепер технічний директор Енциклопедії. Пророзмову з совєтськими "енциклопедистами", про свої враження із зустрічі з ними та про свої думки щодо "Великої Совєтської Енциклопедії" пише Вільгельм Бентон на сторінках недільного ілюстрованого додатку до "Ніттаймсу" у статті під характеристичним заголовком "Партизанська лінія від а до зет". На вступі він стверджує, що всі його названі співрозмовці поведилися зовсім вільно, без будь-яких позначок незручності чи морального тиску. Вони закидали його впродовж близько тригодинної розмови запитаннями про технічні справи, редагування, друкування та розповсюдження Британської Енциклопедії. І, поки розмова йшла про технічні проблеми, між розмовцями знаходилися спільні точки зацікавлення і навіть погляди. Та коли тільки мова сходила на ідею самого твору, на його цілі і на підхід до тематики, — відразу розкривалася пропасть, наче між двома цілком різними, відмінними й протилежними світами.

Для совєтських редакторів єдиною авторитетною платформи, чи пак вихідним пунктом у підході до всіх галузей Енциклопедії, до всіх ділянок знання, що ними займається Енциклопедія, є декрет уряду з 1949 року. Наказуючи підготувати друге видання Совєтської Енциклопедії, той декрет стверджував, що вона, "мас широко пояснити світове значення історичних перемог соціалізму в нашій країні, здобутих в ділянках економіки, науки, культури й мистецтва. З вищезгаданою точністю, — сказано в тому декреті, — треба показати вищість соціалістичної культури над культурою капіталістичного світу. Оперуючи теорією Маркса-Леніна, Енциклопедія має піддати партійному критицизму теперішній реакційно-буржуазній тенденції в різних ділянках науки і техніки". Таким чином, стверджує американський учений і політик, Великий Совєтський Енциклопедії визначено роллю виключно комуністичного пропагандистського знаряддя. Об'єктивізм, з яким повинні бути подані в кожній енциклопедії відомості про події й особи, для редакторів Совєтської Енциклопедії може бути тільки "пролетарський", протеставний "буржуазному об'єктивізму". Як цей "об'єктивізм" виглядає, видно з двох репродукцій Енциклопедії, доданих як ілюстрації до статті Бентона: як то на півдні З'єдинених Держав б'ють палками прив'язаного до стовпа негра, і в яких нудженних

норах живуть "мільйони американських безробітних". Очевидно, американський учений і видавець цікавився такими справами, що їх совєтські співрозмовці дбайливо уникали. Вони спритно відкручувалися від відповідей, але водночас зраджували велику зацікавленість тими проблемами з праці редакторів Британської Енциклопедії, які пригадують совєтським редакторам найбільш їхню журбу: невпевність щодо блягонатійності надрукованого. Тому совєтські редактори здикувалися, коли дізналися, що Британська Енциклопедія постійно переглядається під оглядом актуальності, і щоразу виходить її додатковий том із змінами та поповненнями гаслами. Цього нема в Совєтській Енциклопедії, але це дуже було б наругу совєтським редакторам, щоб можна було робити "коректури" з погляду актуальних потреб режиму. Коли Бентон запитав, як то було з об'єктивізмом, в якому запропоновано всім термінологічним Совєтської Енциклопедії виразити видурковане гасло "Берія" і вставити на те місце нашивку підготоване гасло "Берінгова протока" — то совєтські редактори поклоналися, що це був цілком вийнятковий випадок. Але Бентон навіз низку прикладів, як то в другому виданні Совєтської Енциклопедії зовсім зникли цілі статті з першого видання (напр., Академічна свобода, Абсолютні права і т. д.), пригадав, що багато редакторів першого видання Совєтської Енциклопедії розстріляно чи засладо, і що й тепер праця над Енциклопедією — це "найбільш шарапаюча мерва видавничої роботи".

Пояснюючи редакційну техніку, совєтські редактори розкрили таємницю, що отримували для Енциклопедії статті редакція розсилає їм на рецензійну оцінку до 1,160 совєтських інституцій. Вони пояснювали це бажанням авторитетно-фахової перевірки. Бентон же розумів, що совєтсько-редакційну "солідність" просто як асексуальну властивість: мовляв, якщо потім владі на голову редакторів ляже за "зукіл" у поясненні того чи іншого гасла, то для виправдання себе редактори можуть витягнути з архіву адреси 1,160 установ, які не подали ніяких застережень і ухвалили першину редакцію, або подали свої заваги, які взято під увагу і внесено в текст цього гасла. Цікаво, що мабуть, боючись відповідальності за будь-які заваги, більшість отих установ взагалі не відповідала на об'єктивні редакції Совєтської Енциклопедії.

"Це найдивніша енциклопедія, відколи винайдено у світі це слово, — пише В. Бентон. — Совєтські видавці, очевидно, дуже горді чєю. Але яка думка читачів? Єдиною загальною довідковою книгою, до якої вони можуть звертатися в пошукуванні правди про світ, є гігантська пропагандистська брошура, заснована на совєтській силі. Це — комуністичний трактат на 50 томів. Це — поточна заальсманована догма Маркса-Леніна-Сталіна, пристосована до всіх людських суспільств у минулому, сучасному й майбутньому".

Дрослав Курдидик

ДОСТАВУ КОМУНІСТИЧНОЇ ЗБРОЇ АРАБАМ КОНТРОЛЮВАТИМЕ ЗАХІД

Восно-політичні коментатори Заходу одностайні в тому, що одним з найбільших поразок, яких зазнав Совєтський Союз в останньому часі, є Багдадський пакт. Він бо затарасовує одностайним муром — Туреччину, Ірак, Іран, Пакистан й Англію — давні, можна сказати, відвічні мрії Москви дістатися до Перської затоки, отого "теплого моря", яке не сходило з думки всім московським царям, білим і червоним. В усіх них було одне й те саме бажання, — закріпити там свої впливи і таким чином забезпечити нашітню волю, як її слушно називають стратегі — "підсерцеву смугу в оборонній системі ССР".

І тому, щоб себе в цьому обширі хоч у дечому стратегічно віджити, більшовики роблять усе можливе, щоб перетягнути симпатії арабського світу на свою сторону. Доства зброї арабським країнам, підтримка Сирії в її одужуванні Ізраїлю за напади на неї на терені ООН і протижидівська кампанія, що розпочалася тепер в ССР — це мали б бути не лише куртуазній жести, але такі солідні підтвердження того, що, мовляв, ось подивіться, яка велика до нас наша прихильність!

Сьогодні є вже підтвердження дані про те, яких впливів уживав ССР для того, щоб створити т. зв. "протибгадський триумвірат", або, як його називають "арабське НАТО" — Єгипет, Сирія і Савд Аравія. Цілі цього триумвірату цілком агресивного характеру — за всяку ціну знищити Ізраїль. Досягти цього була досить складна справа, бо Ізраїль має майже 100-тисячну зразкову вишколену й модерно озброєну армію (75 тисяч діючих військовиків з'єднань і 25 тисяч парамілітарно-допоміжних), яка своїм постійним мобілізаційним поготівлям відстрашувала неприємних сусідів.

Щоб це до певної міри зрівноважити, в арабському триумвіраті створено, на зразок інших воєнних блоків, спільне воєнне командування. Шоправда, не вдалося покищо перетягнути туди Йорданії з її 20-тисячним Арабським Легіоном, який фінансують і вдержують англійці. Арабський Легіон, як кажуть

Таку пропагандистську брошуру під заголовком "Велика Совєтська Енциклопедія" розсилається у 300-тисячному накладі, і її редактори тішаться, коли бачать, що окремі статті з того твору виходять чужомовними виданнями, наприклад про Німеччину: німечки бо комуністи мусять знати напам'ять, що саме думає Москва про Західню і Східню Німеччину. Бентон цікавився, чи в дальшому виданні Сов. Енциклопедії тон супроти Америки буде втриманий згідно з лінією холодної війни, чи лінійно "духа Женеви". Йому сказали: "Побачите з наступних статей". Дійсно, як можна вимагати від совєтських пропагандистів, щоб вони вже тепер знали, що їм накажуть писати за місяць, чи за тиждень?

Він хвалиться знайомством з начальником НКВД — відповів Марко. — Я знаю Єгорову, а був у нього. Дивний і страшний чоловік. — Що ж тоді робити? — безрадно запитує Юрійський. — Він наговорить усього. — Ми ж ми заберемо його з собою, — промовив провідник. — Не робіть цього. Вони заберуть пів села. Він знає жабру збірної відповідальності. Тут одна недобра людина, за неї підіть стільки добрих. Треба діяти інакше, — прошепотів Юрійський. — Ти хочеш, щоб ми випустили його на волю? — запитував Марко прямо. — Але ж він бачив нас тут. Він чув усе. І як же ми по цьому всьому оставаємся?

Очевидно, що по тому всьому ви не можете тут лишатися. — Ні! — заперечив рішучо Юрійський. — Я не піду, ми не підемо з вами. — Тоді нема виходу, Павле. Ви розумієте прекрасно. Якщо ви залишаєтеся тут, так, щоб не було слідів, щоб ви могли ще жити, ми мусимо усунути його. — Який жах! Яке прокляття! — зойкнув Юрійський. — Я не хочу знати нічого. Ідіть собі. Ідіть, як виїшли в мою хату, так відійдіть. Я не знаю ні про що. Я не винен ні в чому!

Винявся руки? — поволиво прорік Марко. — Думайте, що можливе в сьогоднішньому світі? Диви, перед тобою неправда. Ти не підієш на неї руки, не приборкаєш її. Ти хочеш бути винним. І ми не підіємомо руки. Ми ж хочемо бути винними. Пустимо неправду гуляти безкарно. І що з того вийде? А може, може хоче як месника? Що перервати ланцюг нещастя, що їх може накопії ця недобра людина?.. Не бієш, ми не винні. У мене є близькі, у нього теж... І однак, на нам дорога, ми беремо провини на себе... Замислю несправді уста. — Не вмієш, — забелькотав Курбак. — Ви... —

Він хвалиться знайомством з начальником НКВД — відповів Марко. — Я знаю Єгорову, а був у нього. Дивний і страшний чоловік. — Що ж тоді робити? — безрадно запитує Юрійський. — Він наговорить усього. — Ми ж ми заберемо його з собою, — промовив провідник. — Не робіть цього. Вони заберуть пів села. Він знає жабру збірної відповідальності. Тут одна недобра людина, за неї підіть стільки добрих. Треба діяти інакше, — прошепотів Юрійський. — Ти хочеш, щоб ми випустили його на волю? — запитував Марко прямо. — Але ж він бачив нас тут. Він чув усе. І як же ми по цьому всьому оставаємся?

ВЗІРЦЕВА ЦЕРКОВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Минулий тиждень познайомив цікавими коментарями преси до заяви Американського Інституту Керівництва (Американський Інститут Керівництва), що Католицька Церква належить до установ, які ведуть свою адміністрацію, як першокласна фінансова корпорація, хоч сама Церква належить до установ, які не розраховують на фінансовий успіх ("non profit organization").

Заяву проголосив президент згаданого Інституту Джейсон Мартінделл, що 22 січня у розмові з представниками преси. Дж. Мартінделл стверджує, що адміністрація Католицької Церкви дістала марку 88, хоч до признання відрізняється його Інститут вимагає марки 75. Найвищу марку щодо адміністративної успішності, бо аж 90, дістала під Інституту Стандард Ойл Компані оф Нью Джерсі, відома в усьому світі із свого багатства і зразкового ведення справ.

Ще до першої світової війни інтелектуали, які приїжджали з Європи до Америки, мали нагоду чути жартівливий вислів фінансових знавців, що в Америці, мовляв, є три потуги: Стандард Ойл, Католицька Церква і Пенсильванійський Трест. Дивно звучать такі вислови, а проте аж теперішня заява Мартінделла роз'яснює це признання Церкви.

Для зрозуміння цієї оцінки треба зазначити, що до Американського Інституту Керівництва належать, як члени, 16,000 осіб у З'єдинених Державах і Канаді, між ними 5,000 президентів фінансових підприємств і 1,000 виховників. Завданням Інституту є основна студія підприємств для ствердження "адміністративної практики в цілому світі при допомозі оцінки метод керівництва". Метод перевірки чи радше контролю Церкви була така сама, яку застосував Інститут при перевірці 4,000 провідних корпорацій, включаючи й установи, які не розраховують на фінансові користі, отже таких як шпитали, міські управи, наукові установи і т. п.

Ціллю перевірки адміністрації Церкви, як заявив Мартінделл, був намір ствердити, "яку адміністративну лекцію можна здобути з досвіду при розв'язуванні різноманітних проблем і способів впровадження 19 сторіч існування Католицької Церкви". Він додав, що тут діє тільки про церковну адміністрацію, а не про догму. Сам Мартінделл не є католик, — він належить до Єпископального Протестантської Церкви і не думав змінити своїх релігійних переконань.

Мартінделл признає, що ближче запліла (Україна й Кавказ) і 2) важливість нафто-промислового обшару, через знищення якого мілітарна потенція ССР впала б зразу на майже 50 відсотків. Мабуть, уже недалеке майбутнє підтвердить, наскільки вірними є всі прогнози, висловлені з такою самопевністю. Бо — як слушно заявив великий полководець Мольте, можна говорити з певністю тільки про перших кілька годин воєнних дій, а про решту рішення обставин і впливи їх використання.

Він хвалиться знайомством з начальником НКВД — відповів Марко. — Я знаю Єгорову, а був у нього. Дивний і страшний чоловік. — Що ж тоді робити? — безрадно запитує Юрійський. — Він наговорить усього. — Ми ж ми заберемо його з собою, — промовив провідник. — Не робіть цього. Вони заберуть пів села. Він знає жабру збірної відповідальності. Тут одна недобра людина, за неї підіть стільки добрих. Треба діяти інакше, — прошепотів Юрійський. — Ти хочеш, щоб ми випустили його на волю? — запитував Марко прямо. — Але ж він бачив нас тут. Він чув усе. І як же ми по цьому всьому оставаємся?

Очевидно, що по тому всьому ви не можете тут лишатися. — Ні! — заперечив рішучо Юрійський. — Я не піду, ми не підемо з вами. — Тоді нема виходу, Павле. Ви розумієте прекрасно. Якщо ви залишаєтеся тут, так, щоб не було слідів, щоб ви могли ще жити, ми мусимо усунути його. — Який жах! Яке прокляття! — зойкнув Юрійський. — Я не хочу знати нічого. Ідіть собі. Ідіть, як виїшли в мою хату, так відійдіть. Я не знаю ні про що. Я не винен ні в чому!

Винявся руки? — поволиво прорік Марко. — Думайте, що можливе в сьогоднішньому світі? Диви, перед тобою неправда. Ти не підієш на неї руки, не приборкаєш її. Ти хочеш бути винним. І ми не підіємомо руки. Ми ж хочемо бути винними. Пустимо неправду гуляти безкарно. І що з того вийде? А може, може хоче як месника? Що перервати ланцюг нещастя, що їх може накопії ця недобра людина?.. Не бієш, ми не винні. У мене є близькі, у нього теж... І однак, на нам дорога, ми беремо провини на себе... Замислю несправді уста. — Не вмієш, — забелькотав Курбак. — Ви... —

Він хвалиться знайомством з начальником НКВД — відповів Марко. — Я знаю Єгорову, а був у нього. Дивний і страшний чоловік. — Що ж тоді робити? — безрадно запитує Юрійський. — Він наговорить усього. — Ми ж ми заберемо його з собою, — промовив провідник. — Не робіть цього. Вони заберуть пів села. Він знає жабру збірної відповідальності. Тут одна недобра людина, за неї підіть стільки добрих. Треба діяти інакше, — прошепотів Юрійський. — Ти хочеш, щоб ми випустили його на волю? — запитував Марко прямо. — Але ж він бачив нас тут. Він чув усе. І як же ми по цьому всьому оставаємся?

Очевидно, що по тому всьому ви не можете тут лишатися. — Ні! — заперечив рішучо Юрійський. — Я не піду, ми не підемо з вами. — Тоді нема виходу, Павле. Ви розумієте прекрасно. Якщо ви залишаєтеся тут, так, щоб не було слідів, щоб ви могли ще жити, ми мусимо усунути його. — Який жах! Яке прокляття! — зойкнув Юрійський. — Я не хочу знати нічого. Ідіть собі. Ідіть, як виїшли в мою хату, так відійдіть. Я не знаю ні про що. Я не винен ні в чому!

Винявся руки? — поволиво прорік Марко. — Думайте, що можливе в сьогоднішньому світі? Диви, перед тобою неправда. Ти не підієш на неї руки, не приборкаєш її. Ти хочеш бути винним. І ми не підіємомо руки. Ми ж хочемо бути винними. Пустимо неправду гуляти безкарно. І що з того вийде? А може, може хоче як месника? Що перервати ланцюг нещастя, що їх може накопії ця недобра людина?.. Не бієш, ми не винні. У мене є близькі, у нього теж... І однак, на нам дорога, ми беремо провини на себе... Замислю несправді уста. — Не вмієш, — забелькотав Курбак. — Ви... —

Він хвалиться знайомством з начальником НКВД — відповів Марко. — Я знаю Єгорову, а був у нього. Дивний і страшний чоловік. — Що ж тоді робити? — безрадно запитує Юрійський. — Він наговорить усього. — Ми ж ми заберемо його з собою, — промовив провідник. — Не робіть цього. Вони заберуть пів села. Він знає жабру збірної відповідальності. Тут одна недобра людина, за неї підіть стільки добрих. Треба діяти інакше, — прошепотів Юрійський. — Ти хочеш, щоб ми випустили його на волю? — запитував Марко прямо. — Але ж він бачив нас тут. Він чув усе. І як же ми по цьому всьому оставаємся?

Очевидно, що по тому всьому ви не можете тут лишатися. — Ні! — заперечив рішучо Юрійський. — Я не піду, ми не підемо з вами. — Тоді нема виходу, Павле. Ви розумієте прекрасно. Якщо ви залишаєтеся тут, так, щоб не було слідів, щоб ви могли ще жити, ми мусимо усунути його. — Який жах! Яке прокляття! — зойкнув Юрійський. — Я не хочу знати нічого. Ідіть собі. Ідіть, як виїшли в мою хату, так відійдіть. Я не знаю ні про що. Я не винен ні в чому!

БАРВІНОК СТЕЛІТЬСЯ...

Барвінок стелиться в долині... На підпорозі наших літ. Нам спиться ось, ніби й сніг, Нечаче барвінковий цвіт.

Ми маримо і не знаходимо. А ксе барвінок оддіват. Екзе перед нами йдуть походами Забуті й згадані літа.

Встат забуте і минуле. І сніг, і видина, а днина. Воно ще марить — серце чуло, І забула я не забула.

І знов приснився, дивом виник Напівзабутий ніжний цвіт: В долині стелиться барвінок На підпорозі наших літ.

Стеліть, барвінку, ніжне, шкоче, Хай серце очі голубі, Хай сниться жайворонком сниться На груді падає тобі.

Л. ПЕРВОМАЇСЬКИЙ

